

HỘI HỌA VIỆT NAM - NHỮNG BƯỚC GIAO THOA VỚI HỘI HỌA THẾ GIỚI

Nguyễn Văn Cường

Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Email: nguyencuong7676@gmail.com

/Ngày nhận bài: **20/06/2025** /Ngày nhận bài sửa sau phản biện: **01/12/2025** /Ngày chấp nhận đăng: **02/12/2025**

TÓM TẮT

Hội họa Việt Nam là một phần quan trọng của nền văn hóa nghệ thuật dân tộc, phản ánh sự phát triển qua từng giai đoạn lịch sử. Từ tranh dân gian truyền thống (Đông Hồ, Hàng Trống, Kim Hoàng) đến sự du nhập và ảnh hưởng của mỹ thuật phương Tây, hội họa Việt Nam không ngừng đổi mới và sáng tạo. Đặc biệt, từ cuối thế kỷ XX, nghệ thuật đương đại Việt Nam bùng nổ với nhiều phong cách đa dạng như biểu hiện, trừu tượng, sắp đặt, trình diễn và kỹ thuật số. Trong quá trình hội nhập quốc tế, nghệ sĩ Việt Nam có cơ hội tiếp cận các xu hướng toàn cầu, nhưng cũng đối mặt với thách thức trong việc cân bằng giữa bản sắc dân tộc và sự đổi mới. Dù đạt được nhiều thành tựu, hội họa Việt Nam vẫn cần chiến lược phát triển dài hạn để nâng cao vị thế trên thị trường nghệ thuật thế giới.

Từ khóa: Hội họa Việt Nam; Tranh dân gian; Mỹ thuật hiện đại; Trường Mỹ thuật Đông Dương; Hội nhập quốc tế; Bản sắc dân tộc

VIETNAMESE PAINTING - PATHWAYS OF EXCHANGE AND INTERACTION WITH GLOBAL ART

ABSTRACT

Vietnamese painting constitutes an essential component of the nation's artistic heritage, reflecting continuous transformation across historical periods. From traditional folk paintings (Dong Ho, Hang Trong, Kim Hoang) to the introduction and influence of Western art, Vietnamese painting has evolved through dynamic processes of adaptation and innovation. Particularly since the late 20th century, Vietnam's contemporary art scene has expanded rapidly, embracing diverse forms such as expressionism, abstraction, installation, performance, and digital art. In the context of global integration, Vietnamese artists have gained greater access to international trends while navigating the challenge of maintaining national identity amid creative experimentation. Despite notable achievements, Vietnamese painting still requires long-term strategic development to strengthen its presence and competitiveness within the global art market.

Keywords: Vietnamese painting, folk art, modern art, École des Beaux-Arts de l'Indochine, international integration, cultural identity

1. MỞ ĐẦU

Hội họa Việt Nam là một bộ phận quan trọng của nền văn hóa nghệ thuật dân tộc, phản ánh sâu sắc các chặng đường lịch sử và sự vận động không ngừng của đời sống xã hội. Qua từng giai đoạn phát triển, hội họa Việt Nam không chỉ kế thừa các giá trị truyền thống mà còn chịu ảnh hưởng của nhiều luồng tư tưởng và phong cách nghệ thuật từ thế giới. Chính sự giao thoa này đã tạo nên một diện mạo nghệ thuật đa dạng, giàu bản sắc, nhưng cũng không ngừng đổi mới để phù hợp với xu thế toàn cầu hóa. Từ những bức tranh dân gian Đông Hồ, Hàng Trống, Kim Hoàng mang đậm dấu ấn văn hóa dân tộc đến sự xuất hiện của mỹ thuật hiện đại vào đầu thế kỷ XX dưới tác động của nghệ thuật phương Tây, hội họa Việt Nam đã có những bước chuyển mình mạnh mẽ. Trường Mỹ thuật Đông Dương (École des Beaux-Arts de

l'Indochine) thành lập năm 1925 đánh dấu cột mốc quan trọng trong việc du nhập và tiếp thu tinh hoa mỹ thuật châu Âu. Từ đây, các thế hệ họa sĩ Việt Nam không chỉ tiếp nhận kỹ thuật, phong cách hội họa phương Tây mà còn sáng tạo, biến đổi để phù hợp với tinh thần và cảm thức thẩm mỹ của người Việt.

Bước vào giai đoạn hiện đại và đương đại, đặc biệt từ cuối thế kỷ XX đến nay, hội họa Việt Nam chứng kiến sự bùng nổ của các phong cách nghệ thuật đa dạng, từ biểu hiện, trừu tượng, siêu thực cho đến nghệ thuật sắp đặt, trình diễn, kỹ thuật số. Sự giao lưu quốc tế, các chương trình trao đổi nghệ thuật, triển lãm quốc tế và sự phát triển của công nghệ thông tin đã mở ra cơ hội để nghệ sĩ Việt Nam tiếp cận với xu hướng nghệ thuật thế giới, đồng thời đưa hội họa Việt Nam vươn tầm quốc tế.

Mặc dù có những bước tiến quan trọng, hội họa Việt Nam vẫn đối diện với nhiều thách thức trong quá trình hội nhập. Một số nghệ sĩ loay hoay giữa việc giữ gìn bản sắc dân tộc và áp dụng những xu hướng nghệ thuật toàn cầu. Bên cạnh đó, thị trường nghệ thuật trong nước còn thiếu sự chuyên nghiệp, chưa có nhiều chiến lược phát triển dài hạn, làm hạn chế khả năng lan tỏa của hội họa Việt Nam ra thế giới.

2. NỘI DUNG

2.1. Những giai đoạn lịch sử và sự giao thoa trong hội họa Việt Nam

2.1.1. Giai đoạn phong kiến với những ảnh hưởng từ Trung Hoa

Trong mỹ thuật truyền thống, tranh dân gian là một bộ phận rất quan trọng. Những dòng tranh dân gian này không chỉ phản ánh đời sống văn hóa của người Việt mà còn là những tác phẩm nghệ thuật có giá trị thẩm mỹ cao, mang đặc trưng của nền mỹ thuật dân gian Việt Nam. Tuy nhiên, ta có thể nhận thấy những ảnh hưởng nhất định về chủ đề, kỹ thuật và tạo hình của mỹ thuật cổ Trung Hoa.

Chúng ta có thể so sánh để thấy những tương đồng, khác biệt của tranh truyền thống Việt Nam và tranh Quốc qua một vài ví dụ sau: Tranh Ngũ Hồ của dòng tranh Hàng Trống mang ảnh hưởng từ tranh Hồ trong văn hóa Trung Hoa, biểu tượng cho sức mạnh và sự trấn áp tà ma. Cả hai loại tranh này đều thể hiện hình ảnh hồ đầy quyền uy, nhưng tranh Việt Nam thường có màu sắc rực rỡ hơn, đường nét mềm mại hơn so với tranh Trung Hoa có nét vẽ mạnh mẽ, mang phong cách tả thực hơn. Bức “Đám cưới chuột” (Đông Hồ) thể hiện rõ ảnh hưởng của tranh dân gian Trung Hoa, cụ thể là tranh “Chuột vinh hoa”. Tuy nhiên, tranh Việt Nam nhấn mạnh yếu tố châm biếm xã hội, còn tranh Trung Hoa thường mang ý nghĩa cầu chúc phúc lộc.

Tranh dân gian Việt Nam như Đông Hồ, Hàng Trống có kỹ thuật in khắc gỗ tương tự tranh khắc gỗ dân gian Trung Hoa (như tranh mộc bản ở Dương Liễu, Tô Châu). Tranh Trung Hoa sử dụng kỹ thuật khắc nhiều lớp, màu sắc thường phối theo cách đậm nhạt, trong khi tranh Việt Nam có màu sắc rực rỡ, chủ yếu là màu phẳng.

Tranh dân gian Việt Nam cũng chịu ảnh hưởng từ tranh Trung Hoa về bố cục đối xứng, các biểu tượng như cá chép, rồng, phượng, hoa sen, đào tiên... Tuy nhiên, tranh Việt Nam có xu hướng giản lược và mang tính biểu tượng nhiều hơn, trong khi tranh Trung Hoa chú trọng chi tiết và hiện thực hơn.

Bên cạnh tranh dân gian, tranh cung đình là một mảng nghệ thuật quan trọng, chịu ảnh hưởng có phần sâu sắc hơn từ mỹ thuật Trung Hoa. Dưới các triều đại Lý, Trần, Lê, Nguyễn, nghệ thuật hội họa trong cung

đình chủ yếu phục vụ cho mục đích trang trí, thờ cúng và ghi chép lịch sử. Các tác phẩm hội họa cung đình thường thể hiện sự uy nghiêm, trang trọng của bậc quân vương, hoàng tộc và các nghi lễ cung đình. Tranh cung đình không chỉ phản ánh gu thẩm mỹ tinh tế của tầng lớp quý tộc mà còn cho thấy sự tiếp biến văn hóa giữa nghệ thuật Việt Nam và Trung Hoa. Dù chịu ảnh hưởng từ nghệ thuật phương Bắc, tranh cung đình Việt Nam vẫn giữ được bản sắc riêng qua cách xử lý màu sắc, bố cục và đề tài phản ánh tinh thần dân tộc. Một đặc điểm đáng chú ý là mỹ thuật Trung Hoa đã có những họa sĩ mang dấu ấn cá nhân và có tên tuổi thì hội họa của chúng ta được sáng tạo, chế tác từ các nghệ nhân vô danh.

Nhìn chung, trước khi có sự giao thoa với phương Tây, tranh truyền thống Việt Nam đã phát triển theo hai mảng chính là tranh dân gian và tranh cung đình. Cho dù bị ảnh hưởng mạnh mẽ từ Trung Hoa, cả hai dòng tranh này đều đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành nền tảng mỹ thuật truyền thống, tạo tiền đề cho những chuyên biến mạnh mẽ khi tiếp xúc với các trào lưu nghệ thuật thế giới trong giai đoạn sau.

2.1.2. Giai đoạn thuộc địa và ảnh hưởng phương Tây

Vào đầu thế kỷ XX, Việt Nam chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ văn hóa phương Tây, đặc biệt trong lĩnh vực mỹ thuật. Một trong những dấu mốc quan trọng trong quá trình hiện đại hóa hội họa Việt Nam là sự ra đời của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương (École des Beaux-Arts de l'Indochine) vào năm 1925 do họa sĩ người Pháp Victor Tardieu sáng lập. Ngôi trường này đã đặt nền móng cho nền hội họa hiện đại Việt Nam và là nơi đào tạo thế hệ họa sĩ tiên phong kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống với kỹ thuật hội họa châu Âu.

Trường Mỹ thuật Đông Dương không chỉ mang lại phương pháp đào tạo bài bản theo mô hình phương Tây mà còn khuyến khích các họa sĩ Việt Nam phát huy bản sắc dân tộc. Ngôi trường này giảng dạy hội họa theo hệ thống mỹ thuật hàn lâm châu Âu, bao gồm giải phẫu cơ thể người, phối cảnh, bố cục, sử dụng ánh sáng và kỹ thuật vẽ hiện đại. Trường đào tạo ra nhiều danh họa tiêu biểu như Nguyễn Phan Chánh, Tô Ngọc Vân, Trần Văn Cẩn, Lê Phổ, Nguyễn Gia Trí, những người đã đưa mỹ thuật Việt Nam lên một tầm cao mới.

Một trong những ảnh hưởng lớn nhất của phương Tây đối với hội họa Việt Nam là sự tiếp thu các chất liệu và kỹ thuật vẽ hiện đại. Ba loại hình tiêu biểu được phát triển mạnh trong giai đoạn này gồm:

Sơn dầu: Trước khi có ảnh hưởng phương Tây, hội họa truyền thống Việt Nam chủ yếu sử dụng màu nước, màu tự nhiên trên giấy hoặc lụa. Khi sơn dầu

du nhập vào Việt Nam qua các giảng viên người Pháp tại Trường Mỹ thuật Đông Dương, nó đã mở ra một hướng đi mới cho nghệ thuật hội họa. Các danh họa sĩ tiên bối đã áp dụng kỹ thuật sơn dầu để tạo ra những tác phẩm ấn tượng, có chiều sâu không gian và ánh sáng theo phong cách châu Âu nhưng vẫn thể hiện tinh thần Á Đông.

Tranh lụa: Trước khi phương Tây có ảnh hưởng, tranh lụa Việt Nam chỉ được sử dụng chủ yếu trong thư họa. Nhờ sự hướng dẫn của các giảng viên Pháp, các họa sĩ Việt Nam đã phát triển tranh lụa theo hướng hiện đại hơn, kết hợp giữa cách xử lý màu sắc và ánh sáng phương Tây với nét mềm mại, tinh tế của nghệ thuật phương Đông.

Sơn mài: là một chất liệu hội họa truyền thống của Việt Nam, vốn được sử dụng chủ yếu trong các sản phẩm thủ công mỹ nghệ, đồ thờ cúng và trang trí cung đình. Tuy nhiên, dưới ảnh hưởng của phương Tây, đặc biệt là từ Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, sơn mài đã được nâng lên thành một loại hình hội họa độc lập, mang tính nghệ thuật cao. Sơn mài truyền thống vốn có tính bền bỉ, màu sắc rực rỡ và hiệu ứng ánh sáng độc đáo. Khi kết hợp với cách bố cục và xử lý chất liệu theo phương pháp phương Tây, tranh sơn mài đã trở thành một trong những loại hình hội họa đặc sắc nhất của Việt Nam. Tranh sơn mài không chỉ thể hiện sự giao thoa giữa nghệ thuật truyền thống và hội họa hiện đại mà còn trở thành một đặc trưng riêng biệt của mỹ thuật Việt Nam trên trường quốc tế. Đây là một minh chứng rõ nét cho quá trình tiếp biến văn hóa, khi nghệ thuật phương Tây giúp Việt Nam nâng tầm một chất liệu truyền thống lên thành một loại hình hội họa đỉnh cao.

Sự xuất hiện của Trường Mỹ thuật Đông Dương và việc tiếp nhận kỹ thuật hội họa phương Tây đã tạo ra một bước ngoặt quan trọng cho mỹ thuật Việt Nam. Dù tiếp thu phong cách và kỹ thuật của châu Âu, các họa sĩ Việt Nam vẫn duy trì được bản sắc riêng bằng cách vận dụng linh hoạt các yếu tố truyền thống. Điều này đã tạo nên một nền hội họa độc đáo, vừa hiện đại vừa mang đậm dấu ấn văn hóa dân tộc, đặt nền móng cho sự phát triển của mỹ thuật Việt Nam trong các giai đoạn sau.

2.1.3. Hai cuộc kháng chiến và ảnh hưởng từ nghệ thuật các nước xã hội chủ nghĩa

Trong bối cảnh chiến tranh chống thực dân và đế quốc (1945 - 1975), hội họa Việt Nam bước vào một giai đoạn đặc biệt - giai đoạn hội họa cách mạng. Dưới sự định hướng của Đảng và Nhà nước, hội họa Việt Nam chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ nghệ thuật hiện thực xã hội chủ nghĩa, đồng thời tiếp thu phong cách hội họa từ Liên Xô, Trung Quốc để phục vụ công cuộc tuyên truyền và cổ vũ tinh thần chiến đấu.

Hiện thực xã hội chủ nghĩa (Socialist Realism) là một khuynh hướng nghệ thuật đặc trưng của các nước xã hội chủ nghĩa, tập trung vào việc phản ánh cuộc sống lao động, chiến đấu và tinh thần lạc quan của nhân dân. Hội họa Việt Nam trong giai đoạn này hướng đến các chủ đề khắc họa hình tượng anh hùng cách mạng (Tranh cổ động, tranh sơn dầu và tranh lụa miêu tả các chiến sĩ, công nhân, nông dân với phong thái kiên cường, mạnh mẽ); Ghi lại những khoảnh khắc lịch sử với các tác phẩm mang tính tư liệu về chiến tranh, như hình ảnh Bộ đội Cụ Hồ trên đường hành quân, nhân dân hăng hái sản xuất; Thể hiện tinh thần lạc quan, xây dựng đất nước, dù phản ánh chiến tranh, nhưng các tác phẩm không thiên về sự bi thương mà nhấn mạnh tinh thần chiến đấu, đoàn kết và niềm tin chiến thắng.

Hội họa cách mạng Việt Nam chịu ảnh hưởng mạnh từ hai nền nghệ thuật lớn của khối xã hội chủ nghĩa là Liên Xô và Trung Quốc. Từ hội họa Liên Xô, chúng ta kế thừa cách vẽ nhân vật mạnh mẽ, góc nhìn hiện thực, nhấn mạnh ánh sáng - bóng tối để làm nổi bật hình tượng chiến sĩ cách mạng. Tranh của Việt Nam trong thời kỳ này có sự chắc chắn về bố cục, tạo hình giống với tranh tuyên truyền của Liên Xô. Từ hội họa Trung Quốc, chúng ta ảnh hưởng tranh lụa và tranh thủy mặc với lối vẽ mềm mại, uyển chuyển hơn. Nội dung tranh thường mang tính tuyên truyền, sử dụng gam màu đỏ, vàng rực rỡ để thể hiện tinh thần cách mạng.

Giai đoạn hội họa cách mạng đã tạo ra những tác phẩm mang tính sử thi, gắn chặt với lịch sử đấu tranh của dân tộc. Đây là thời kỳ mà nghệ thuật không chỉ mang giá trị thẩm mỹ mà còn phục vụ mục tiêu tuyên truyền, khích lệ tinh thần chiến đấu. Dù có sự tiếp thu ảnh hưởng từ nước ngoài, hội họa Việt Nam vẫn giữ được bản sắc riêng, phản ánh chân thực cuộc sống và tâm tư của nhân dân trong chiến tranh.

2.1.4. Giai đoạn Đổi mới và hội nhập quốc tế

Sau năm 1986, khi Việt Nam thực hiện chính sách Đổi mới, hội họa Việt Nam bước vào một giai đoạn chuyển biến mạnh mẽ, thoát khỏi những ràng buộc của nghệ thuật hiện thực xã hội chủ nghĩa để tiếp cận với các trào lưu nghệ thuật đương đại trên thế giới. Các họa sĩ không còn giới hạn trong khuôn khổ nghệ thuật truyền thống mà mạnh dạn thử nghiệm với nghệ thuật trừu tượng, sắp đặt, nghệ thuật ý niệm, tạo ra một không gian sáng tạo rộng mở, giàu tính cá nhân và triết lý.

Bên cạnh đó, nghệ thuật sắp đặt xuất hiện vào những năm 1990, mở ra hướng đi mới cho mỹ thuật Việt Nam. Không còn giới hạn trong tranh vẽ hay điêu khắc truyền thống, nghệ thuật sắp đặt sử dụng đa dạng chất liệu như gỗ, kim loại, nhựa, đất sét, kết hợp

với ánh sáng, âm thanh để tạo nên không gian nghệ thuật mang tính tương tác cao. Loại hình này đặt trọng tâm vào ý tưởng, phản ánh những vấn đề triết lý, xã hội và văn hóa. Những nghệ sĩ như Danh Võ, Nguyễn Mạnh Hùng, Tiffany Chung đã sử dụng nghệ thuật ý niệm để truyền tải thông điệp về lịch sử, chiến tranh, di cư và bản sắc dân tộc.

Trong bối cảnh hội nhập, hội họa Việt Nam chịu ảnh hưởng từ nhiều trào lưu quốc tế, đặc biệt là biểu hiện trừu tượng, nghệ thuật hậu hiện đại, và nghệ thuật đương đại toàn cầu. Các nghệ sĩ Việt Nam tham gia các triển lãm quốc tế, giao lưu với nghệ sĩ nước ngoài, đồng thời sử dụng các phương tiện truyền thông mới như video art, digital art để thể hiện tư duy sáng tạo. Giai đoạn Đổi mới đã giúp hội họa Việt Nam thoát khỏi những giới hạn cũ, mở rộng ra thế giới với nhiều hình thức nghệ thuật phong phú. Dù tiếp thu ảnh hưởng từ quốc tế, các nghệ sĩ Việt Nam vẫn giữ được bản sắc dân tộc, phản ánh sâu sắc những vấn đề lịch sử, văn hóa và xã hội Việt Nam qua góc nhìn hiện đại và sáng tạo. Sau quá trình phát triển từ hội họa truyền thống đến hiện đại và hội nhập quốc tế, hội họa Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, nhưng cũng đối mặt với không ít thách thức. Nhìn về tương lai, sự phát triển của công nghệ và xu hướng toàn cầu hóa sẽ tiếp tục định hình nền mỹ thuật nước nhà.

2.2. Những thành tựu, thách thức và xu hướng tương lai

Sự phát triển của thị trường nghệ thuật

Những năm gần đây, thị trường mỹ thuật Việt Nam ngày càng sôi động với sự xuất hiện của nhiều phòng tranh, triển lãm trong và ngoài nước. Một số tác phẩm của họa sĩ Việt Nam đã được đấu giá thành công trên thị trường quốc tế. Ví dụ: tranh của Lê Phổ, Mai Trung Thứ, Nguyễn Phan Chánh đã được đấu giá hàng triệu USD tại Sotheby's, Christie's. Các không gian nghệ thuật độc lập như Manzi Art Space, The Factory Contemporary Arts Centre đang tạo cơ hội cho nghệ sĩ trẻ tiếp cận công chúng và phát triển sáng tạo. Tuy nhiên, trước làn sóng hội nhập, nghệ thuật Việt Nam dễ bị cuốn vào các xu hướng quốc tế mà mất đi bản sắc riêng. Giới trẻ xa rời các giá trị truyền thống và hội họa cũng không nằm ngoài xu thế đó. Chưa có nhiều chính sách hỗ trợ dài hạn từ nhà nước để thúc đẩy nghệ thuật truyền thống trong thời đại mới.

Xu hướng tương lai của hội họa Việt Nam chắc chắn sẽ phát huy vai trò của công nghệ trong nghệ thuật. Công nghệ kỹ thuật số mở ra những hướng đi mới như NFT (Non-Fungible Token), Digital Art, Video Art giúp nghệ sĩ tiếp cận thị trường toàn cầu. Trí tuệ nhân tạo (AI) và thực tế ảo (VR) đang được ứng dụng vào mỹ thuật, tạo ra các tác phẩm đa chiều, tương tác cao. Một số họa sĩ Việt Nam đã bắt đầu thử nghiệm

với nghệ thuật kỹ thuật số, mở ra tiềm năng mới cho sáng tạo và kinh doanh tác phẩm.

Triển vọng quốc tế của họa sĩ Việt Nam

Ngày càng có nhiều họa sĩ Việt Nam tham gia các triển lãm quốc tế như Biennale Venice, Documenta, Art Basel. Nghệ sĩ gốc Việt như Danh Võ, Tiffany Chung, Nguyễn Phước Tiến đang gây tiếng vang trên thị trường mỹ thuật toàn cầu. Sự quan tâm của giới sưu tầm quốc tế đối với hội họa Việt Nam ngày càng lớn, mở ra cơ hội cho các thế hệ họa sĩ trẻ. Hội họa Việt Nam đang đứng trước cơ hội lớn để phát triển mạnh mẽ hơn trong bối cảnh toàn cầu hóa. Tuy nhiên, việc cân bằng giữa sáng tạo hiện đại và bảo tồn bản sắc dân tộc vẫn là một thách thức. Việc tận dụng công nghệ, mở rộng giao lưu quốc tế và có chính sách hỗ trợ phù hợp sẽ là chìa khóa để mỹ thuật Việt Nam tiếp tục vươn xa.

3. KẾT LUẬN

Hội họa Việt Nam đã trải qua một hành trình phát triển phong phú, từ những nền tảng nghệ thuật truyền thống đến sự tiếp biến và đổi mới trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Những giai đoạn quan trọng như thời kỳ hội họa dân gian và cung đình, sự ảnh hưởng của phương Tây qua Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, hội họa cách mạng trong chiến tranh, và thời kỳ Đổi mới đã góp phần định hình bản sắc hội họa Việt Nam. Trong quá trình giao thoa với thế giới, nghệ thuật Việt Nam đã đạt được những thành tựu đáng kể, từ việc tiếp thu kỹ thuật sơn dầu, tranh lụa, tranh sơn mài, đến các hình thức nghệ thuật đương đại như nghệ thuật sắp đặt, nghệ thuật ý niệm. Sự phát triển của thị trường nghệ thuật cũng giúp các họa sĩ Việt Nam có cơ hội khẳng định mình trên trường quốc tế.

Hội họa Việt Nam đang đứng trước ngưỡng cửa của những thay đổi quan trọng, với nhiều cơ hội nhưng cũng không ít thách thức. Việc giữ gìn và phát huy bản sắc trong sáng tạo đòi hỏi sự chung tay của giới nghệ sĩ, các nhà nghiên cứu, nhà quản lý văn hóa và công chúng yêu nghệ thuật. Nếu có chiến lược phù hợp, hội họa Việt Nam hoàn toàn có thể tiếp tục khẳng định vị thế trên bản đồ mỹ thuật thế giới, vừa giữ được giá trị truyền thống, vừa phát triển theo xu hướng nghệ thuật đương đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Quân. (2005).** *Con mắt nhìn cái đẹp.* Nxb Mỹ Thuật.
- Nguyễn Quân. (2010).** *Mỹ thuật Việt Nam thế kỷ XX.* Nxb Tri Thức.
- Nguyễn Trân. (2005).** *Các thể loại và loại hình mỹ thuật.* Nxb Mỹ thuật.
- Phan Cẩm Thượng. (2011).** *Văn minh vật chất của người Việt.* Nxb Tri thức.